

Öröm böjtben.

Időpont: Böjt negyedik vasárnapja, 1952. [Helyszín: nincs megadva]

Alapige: Gal. 4:21-31.

Mondjátok meg nékem, kik a törvény alatt akartok lenni: nem halljátok-é a törvényt? Mert meg van írva, hogy Ábrahámnak két fia volt; egyik a szolgálótól, és a másik a szabadostól. De a szolgálótól való test szerint született; a szabadostól való pedig az ígéret által. Ezek mást példáznak: mert azok az asszonyok a két szövetség, az egyik a Sinai hegyről való, szolgálásra szülő, ez Hágár; Mert Hágár a Sinai hegy Arábiában, hasonlatos pedig a mostani Jeruzsálemhez, nevezetesen fiaival együtt szolgál. De a magasságos Jeruzsálem szabad, ez mindnyájunknak anyja, Mert meg van írva: Ujjongj te meddő, ki nem szülsz; vígadozzál és kiált, ki nem vajudol; mert sokkal több az elhagyottnak magzatja, mint a kinek férje vagyon. Mi pedig, atyámfiaink, Izsák szerint, ígéretnek gyermekei vagyunk. De valamint akkor a test szerint született üldözte a Lélek szerint valót, úgy most is. De mit mond az Írás? Űzd ki a szolgálót és az ő fiát; mert a szolgáló fia nem örököl a szabad nő fiával. Annakokáért, atyámfiaink, nem vagyunk a szolgáló fiai, hanem a szabadoséi.

A mai napra az igehirdetés alapjául kirendelt szentírási szakasz nehéz szakasz. Nemcsak tartalma teszi azzá, hanem megfogalmazása is. Pál apostol kortörténeti ruhába öltözteti benne mondanivalóját. A Szentléleknek engedelmeskedik, amikor így cselekszik. A Szentlélek ugyanis, mint az első pünkösdkor is tette, azt akarja, hogy mindenkinek a maga nyelvén hirdettessék az evangélium. A Galáciai levél olvasói, akik benne éltek Ábrahám–Sára–Hágár–Izsák–Izmael történetében, s akik saját lelkükben szenvedték végig az Istennel való megbékélés keresésének minden gyötrelmét, bizonytalannal nemcsak megértették a levél e szakaszát, hanem nagyon szemléletesnek és világosnak is érezték.

Mi is a Szentléleknek engedelmeskedünk, amikor a ma emberének a ma nyelvén akarjuk megfogalmazni ennek a bibliai szakasznak az értelmét. A történet, melyre ebben az igében az apostol mondanivalóját ráépíti, röviden a következő:

Ábrahámnak Isten fiúgyermeket ígér, aki által nagy néppé lesz majd. Felesége, Sára meddőnek bizonyul, s ezért, mikor nem győzik már várni a megígért fiút, közös megegyezéssel Ábrahám Sára szolgálójához, Hágárhoz fordul. Ebből a viszonyból születik Ábrahámnak egy fia, Izmael, aki a történelem folyamán sok baj okozója lesz. Később az elaggott Ábrahámnak és Sárának Isten csodálatos kegyelme folytán mégis megszületik a megígért fia, Izsák, az ígéret hordozója.

Mit üzen ez a történet Pálon keresztül ma nekünk?

Eligazít ebben a kérdésben a mai vasárnap neve. Az egyház a mai vasárnapnak ezt a nevet adta: Laetare, azaz Örüljete! Az egyház tehát ezt a vasárnapot az öröm vasárnapjának szánta, s ezt a szakaszt az örömről szóló tanítása miatt vette a mai napra az igehirdetés alapigéjéül. Keressük meg tehát, hogy mit tanít ez az ige nekünk, börtben élő embereknek az örömről!

1./ Megtanít minket arra, hogy mi az öröm lényege.

Már maga az a tény is tanítás, hogy börtben, a Jézus Krisztus szenvedésére és halálára való emlékezés, és a mi önvizsgálatunk, az ember bűnére való emlékezés időszakába rendeli az egyház az öröm vasárnapját. Az öröm tehát nem külső, kedvező körülmények kellemes visszhangja az emberi szívben, hanem valami mindettől függetleníthető valóság.

Ábrahámnál és Sáránál sem az volt az öröm lényege, hogy végre valahára megszületett a várva várt gyermek, Izsák, s hogy benne emberileg biztosítva látszott a család életének továbbfolytatása s a családból származó nagy nép dicsőségéről való álom, hanem az, hogy helyreállt Istennel való zavartalan közösségük. A gyermek születésének sokáig való elmaradása megrendítette őket Isten ígéreteinek igazságába vetett hitükben, a bölcső mellett azonban megbékéltek Istennel, megerősödtek hitükben, s ezért ujjongtak. /27. vers/

Az Istennel megbékélt szív az öröm lényege. Ezt semmi sem pótolhatja. Ez mindent pótolhat. Ha kevés az örömed, vagy egészen örömtelen az életed, itt keresd az okát és az orvosságát is!

2./ Megtanít ez az ige arra is, hogy mi az öröm útja.

Az apostol a 22-23. versben szembeállítja egymással Ábrahám két fiának a születését. Izmael Hágártól, a szolgálótól született test szerint. Izsák Sárától, a feleségtől született az ígéret által. Az egyik emberi akció eredménye, a másik Isten felülről való kegyelmi benyúlása az ember életébe. Mindkettő szent célt akar szolgálni: Isten tervének megvalósulását, de az egyiknél az ember akarja megvalósítani Isten tervét, a másikban maga Isten váltja azt valóra.

Az Istennel való megbékélésnek, az e megbékélést zavaró bűn elintézésének mindig is ez a két útja volt. Az egyikben az ember akar közeledni az Istenhez, a másikban az Isten közeledik az emberhez. Az egyikben az ember akarja kiengesztelni az Istent véres, vagy erkölcsi áldozatokkal, a másikban a bűnt megbocsátó Isten közeledik az emberhez a maga irgalmával. Az egyik a törvény, a Sínai-hegy, az ó szövetség útja, a másik a kegyelem, a magasságos Jeruzsálem, az új szövetség útja. Mindkettő komoly, áldozatos út. A törvény útja

nem csupán olcsó jócselekedetekkel van kikövezve, komoly, véres harcok is vannak ott a bűnnel. A kegyelem útján pedig ott mered a Golgothai Kereszt, a legnagyobb áldozat Isten és az ember megbékéléséért.

3./ Megtanít ez az ige arra is, hogy mi az öröm akadálya.

Az ige világosan megmutatja, hogy az öröm két útja közül célhoz csak a kegyelem útja vezet. Isten terve nem a fiatal Hágáron, hanem a gyermekszülésre emberileg már nem alkalmas Sárán, nem a test szerint született Izmaelen, hanem a kegyelemből kapott Izsákon át vezet. Ábrahámnak és Sárának épp az a bűne, hogy nem tudják kivárni a kegyelmet. A hit türelempróbáját nem állják ki, hanem siettetni akarják a dolgot. Mivel pedig Isten nem siet, ők akarnak segíteni Istennek. Imádságos várakozás helyett a tettek mezejére lépnek. Mivel a megígért gyermek a törvényes házasságból nem születik meg, s emberileg nem is látnak már reményt arra, hogy valaha is megszülessék, úgy akarják megmenteni Isten becsületét, hogy Ábrahám – felesége tanácsára – Hágárhoz, Sára szolgálójához megy, s ebből a viszonyból születik Ábrahámnak egy törvénytelen fia.

Ha nincs békességed Istennel és ezért örömtelen az életed, tanulj meg imádkozni, kiáltani a kegyelemért, s azután türelemmel várni! Talán még nem vagy a mélyponton, talán még mindig van valami emberi magyarázatod és reménységed, talán még mindig látsz valami lehetőséget arra, hogy segíts Istennek, s ez a baj. Ha majd minden veszni látszik, akkor megjön a kegyelem.

4./ A kegyelem azonban mindig ajándékokat hoz. Hozza a bűnbocsánat, a szabadulás örömét. A mai ige arra tanít, hogy milyen nagy ajándéka az örömnek a szabadság.

A kegyelmet nyert ember nem áll többé a külső törvény hatalma alatt. Nem a Sínai-hegy kőtábláin van felvésve számára Isten akarata, hanem a szíve hústábláira. Nem kell többé nyugtalanul töprengenie, hogy mit szabad és mit nem. Isten Lelke vezérli, s mindig megmutatja neki, hogy mi Istennek kedves, jó és tökéletes akarata. Nem külső kényszerből, a törvény szigorától és büntetéstől félve engedelmeskedik immár, hanem boldogan és hálából a megtapasztalt kegyelemért.

5./ Az ige azonban arra is tanít, hogy ennek az örömnek kötelezettsége is van.

Izsák és Izmael harcban álltak egymással. Nekünk is harcolnunk kell azért, hogy meg tudjunk maradni ebben a kegyelemben. Ó emberünk újra meg újra felüti fejét, s csinálni szeretne valamit, hogy ne kegyelemből legyen csupán az üdvösség. A törvény és vele az érdemszerző

jócelemeketek újra meg újra megkísérik, hogy szolgásgba hajtsanak minket. Ha sikerül, elveszítettük az örömet.

Böjtben nem elég Krisztus szenvedésére úgy emlékezni csupán, mint valami történetre, mely tőlünk független. Krisztus értünk szenvedett. Ez egyrészt büntudatunkat és bűnbánatunkat ébreszti, de másrészt e szenvedés céljára is odairányítja tekintetünket. Krisztus szenvedésének én vagyok az oka, de én vagyok a célja is. Azért szenvedett, hogy nekem ne kelljen szenvednem. Azért halt meg, hogy nekem ne kelljen meghalnom. Azért szállott alá pokolra, hogy nekem ne kelljen elkárhoznom. Azért lett tehát bűnössé, hogy én megszabaduljak a bűneimtől. Hogyne kellene, hogyne lehetne, hogyne szabadna tehát a kereszt alatt is örülni! Ez a böjt megszentelt öröme. Ezért Laetare! Ujjongjunk a kereszt alatt! Méltó a megöletett Bárány, hogy vegyen dicséretet, dicsőséget és áldást! Ámen.